

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 7 - ΑΡΙΘΜ. 143

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1976

144 1 ΑΠΡ.

145 15 ΑΠΡ.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

146 1 Μ.

147 15 Μ.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Συνεδρία της Διεθνούς 'Ακαδημίας Θεραπευτικῶν 'Επιστημῶν ἐν Σαμπεζύ..... 2
- Δηλώσεις τοῦ Μητροπολίτου Μύρων ἐν Νέα 'Υόρκη.. 2
- 'Η κρίσις τοῦ Λιβάνου καί ἡ 'Ορθόδοξος ἀραβική κοινότης. (Συνέντευξις τοῦ Πατριάρχου 'Αντιοχείας κ. 'Ηλία)..... 4
- 'Η συνοδική 'Επιτροπή τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος διὰ τόν οἰκουμενικόν διάλογον..... 5
- 'Η ὀργάνωσις τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας τῆς Πολωνίας..... 6
- Προβλήματα τῆς 'Εκκλησίας τοῦ Μαλαμπάρ..... 6
- Σύντομα Νέα..... 7

ΠΡΟΟΠΤΙΚΑΙ

- 'Η συνοδικότης καί ἡ Μία 'Εκκλησία..... 8

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....12

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΤΕΛΕΓΡ. ORTHODOXIA-GENÈVE * ΤΕΛ. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSUY, 1292 CHAMBÉSUY-GENÈVE, SUISSE

'Η ''Επίσκεψις'' ἐπιδιώκει νὰ ἐνημερώνη τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν 'Εκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευόμενας εἰδήσεις. 'Επιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μὲ ἀπλήν ἔνδειξιν τῆς προελεύσεως.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

Συνεδρία τῆς Διεθνoῦς Ἀκαδημίας Θερησκευτικῶν Ἐπιστημῶν
ἐν Σαμπεζύ.

Εἰς τό ἐν Σαμπεζύ Γενεῦης Ὀρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἴκου-
μενικοῦ Πατριαρχείου πρόκειται νά πραγματοποιηθῆ ἀπό 23ης ἕως
26ης Μαρτίου τρέχοντος ἔτους ἡ ἐφετεινὴ συνεδρία τῆς Διεθνoῦς
Ἀκαδημίας Θερησκευτικῶν Ἐπιστημῶν. Οἱ συνερχόμενοι σύεδροι
θά μελετήσουν τό θέμα "ἡ ἐνσωμάτωσις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν", θά
ὑποβάλουν δέ εἰσηγήσεις οἱ καθηγηταί π. Υ. Congar καί G. De-
jaiŕne ἐξ ἐπόψεως Ρωμαιοκαθολικῆς, ὁ καθηγητής Ν. Νησιώτης ἐξ
ἐπόψεως ὀρθοδόξου, οἱ καθηγηταί J.J. von Allmen καί P.Meinhold
ἐξ ἐπόψεως προτεσταντικῆς, ἐξ ἐπόψεως δέ ἀγγλικανικῆς ὁ καθηγη-
τής S. Sykes.

Δηλώσεις τοῦ Μητροπολίτου Μύρων ἐν Νέα Ὑόρκη.

Εἰς δηλώσεις του πρὸς τόν "Ὀρθόδοξον Παρατηρητὴν" κατὰ
τὴν πρόσφατον ἐπίσκεψίν του εἰς Νέα Ὑόρκην ὁ Μητροπολίτης Μύρων
κ. Χρυσόστομος ἐξέφρασε τὴν ἀπόλυτον ἱκανοποίησίν του διὰ τό κατ'
αὐτὴν ἐπιτελεσθέν ἔργον. Ὁ Μητροπολίτην Μύρων, ὁ ὁποῖος ἀνεχώρη-
σεν ἐκ Νέας Ὑόρκης τὴν 7ην Φεβρουαρίου μετὰ ἀπὸ μίαν ἐβδομάδα
ἐντατικῆς συνεργασίας μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπον κ. Ἰάκωβον, δέν ἠθέ-
λησε νά ἀποκαλύψῃ τὰ συγκεκριμένα βήματα, τὰ ὁποῖα ἔγιναν ὡς πρὸς
τὴν διοικητικὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς περιορισθεῖς
νά παρατηρήσῃ ὅτι τό ὄλον θέμα εὐρίσκεται ἐν ἐξελίξει καί ὅτι ἀρκε-
τά στάδια θά μεσολαβήσουν ἀκόμη πρὶν ὠριμάσουν αἱ κατάλληλοι λύσεις.

"Τό σχέδιον ἀναδιαρθρώσεως θά γνωρίσῃ καί θά διανύσῃ ἀρκε-
τά στάδια ἀκόμη", εἶπε. "Ἐνα ἐκκλησιαστικόν καθεστῶς πού ἐθεμελιώ-
θη, ἀπέβη ἀποδοτικόν ἐπὶ 45 ἔτη τώρα, κάτω ἀπὸ τὴν ἐμπνευσμένην
πνοὴν τριῶν Ἀρχιεπισκόπων, τοῦ Ἀθηναγόρου, τοῦ Μιχαήλ καί τοῦ
νῦν Ἀρχιεπισκόπου Σεβασμιωτάτου Γέροντος κ. Ἰακώβου, δέν ἀλλάσ-
σει, οὔτε πρέπει νά ἀλλάξῃ μέ εὐκόλους σκέψεις καί σχήματα πού

δέν θά ἔχουν μελετηθῆ μέ σοβαρότητα, μέ σύνεσιν, μέ λεπτολόγον ἀνάλυσιν τῶν δεδομένων τῆς χθές καί μέ ἀξιόλογον πρόβλεψιν τῶν προϋποθέσεων τῆς αὔριον".

Ὁ Σεβ. Μύρων ἐξῆρε τήν ἰδιαιτέραν σημασίαν, τήν ὁποίαν τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἀποδίδει εἰς τήν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπήν Ἀμερικῆς - χαρακτηρίσας αὐτήν ὡς τόν "λαμπραδάμαντα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ὑποστάσεως -, ἐξέφρασε δέ τήν ἐλπίδα, ὅτι τό προσφάτως δημιουργηθέν κανονικόν ἀδιέξοδον ἐξ ἀφορμῆς ἐνεργειῶν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας εἰς τήν Ἀμερικῆν, θά εὕρη τήν λύσιν του. Ἡ κατάστασις, εἶπε, συγκεντρώνει τήν προσοχήν καί τās ἀνησυχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐλπίζεται δέ ὅτι "ἀνάλογον εὐαισθησίαν θά ἐπιδείξη καί τό Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας".

Εἰς ἐρώτησιν, ἡ ὁποία ἐτέθη εἰς αὐτόν ὡς πρός τό θέμα τῆς ἀναγνωρίσεως ὑπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς "Αὐτοκεφάλου" Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας Ἀμερικῆς, ἀπήντησεν ὅτι τοῦτο δέν παρουσιάζει ἐπί τοῦ παρόντος ἐξέλιξιν, ἐτόνισεν ὅμως ὅτι "τό προέχον" ἐν προκειμένῳ "εἶναι νά ἀποβῆ σεβαστή ἀπό ὅλας τās πλευράς, ἡ κανονική τάξις, νά ἀρθοῦν αἱ παρεξηγήσεις, νά ἐπανέλθωμεν εἰς τήν κανονικήν εὐθύτητα καί νά δίδωμεν μερτυρίαν εἰς τόν κόσμον μιᾶς Ἠνωμένης Ὁρθοδοξίας". Τέλος, διά τό ζήτημα τῆς συγκλήσεως τῆς συγκροτηθείσης ἤδη, ἐν συνεργασίᾳ πρός ὅλα τὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα καί τās Αὐτοκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, Τεχνικῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἐκ Θεολόγων διά τήν προώθησιν τοῦ διαλόγου μεταξύ Ὁρθοδοξίας καί Ῥωμαιοκαθολικισμοῦ, ἀνεκοίνωσεν ὅτι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον πρόκειται ἐντός τῶν προσεχῶν ἐβδομάδων νά κυκλοφορήσῃ ἐπίσημον Πατριαρχικόν Γράμμα, μέ συγκεκριμένας σκέψεις καί προτάσεις, περί τήν σύγκλησιν τῆς πρώτης Συνελεύσεως τῆς Διορθοδόξου αὐτῆς Ἐπιτροπῆς προσεχῶς".

Ἡ κρίσις τοῦ Λιβάνου καί ἡ Ὀρθόδοξος ἀραβική κοινότης.
(Συνέντευξις τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἡλίας)

Εἰς συνέντευξίν του εἰς τό ἑβδομαδιαῖον περιοδικόν τοῦ Λιβάνου "Ἀλ'Ανμπά" ὁ μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Ἡλίας διέγραψεν ὡς ἑξῆς τάς ἀπόψεις του περί τῆς λιβανικῆς κρίσεως :

Ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶπεν, ὑπαγορεύεται ἀπό αὐτήν ταύτην τήν φύσιν τοῦ χριστιανισμοῦ καί τό κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδίδαξε τήν ἰσότητα μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, τό πάθος τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης, τήν ἀγάπην ὡς τό προνόμιον, πρό πάντων, ὅσων εἶναι ἐνδεεῖς, πεινοῦν καί ὑποφέρουν. Ἀπό τάς ἀρχάς αὐτάς ἀπέρρευσε καί ἡ ὀμιλία μου (15 Αὐγούστου 1975), εἰς τήν ὁποίαν, ἐκφράζων καί τάς ἀπόψεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας ὡς καί ὀλοκλήρου τοῦ Πατριαρχείου, ἀπεδοκίμασα τόν ἀπομονωτισμόν καί τάς διακρίσεις μεταξύ τῶν διαφόρων ὁμολογιῶν, ἔλαβα δέ θέσιν ὑπέρ τῆς ἀραβικῆς ὑποθέσεως. Βεβαίως, ὡς χριστιανοί ἐν μέσῳ μουσουλμανικοῦ, κατά πλειοψηφίαν, πληθυσμοῦ, εἶναι φυσικόν ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι νά εὐρισκώμεθα εἰς μειονεκτικὴν θέσιν. Παρ' ὅλα ταῦτα, τασσόμεθα ἐναντίον τῆς ὁμολογιακῆς πολιτικῆς (δηλ. τῆς πολιτικῆς ἐκείνης ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς τόν κρατικόν διαχωρισμόν τῶν διαφόρων κοινοτήτων ἀναλόγως πρός τήν θρησκείαν των), ἀποδοκιμάζομεν τήν συμμετοχὴν ὀρθόδοξων μοναχῶν εἰς ὀμάδας χριστιανῶν ἔθνοφυλάκων καί ὑποστηρίζομεν τήν ἀκεραιότητα τῶν πατρίδος μας ἀπορρίπτοντες παντός εἴδους ἐξωτερικὴν ἐπέμβασιν εἰς τὰ ἐσωτερικά της. Εἴμεθα ἄραβες χριστιανοί : ἡ καταγωγὴ μας, ἡ ἐθνικὴ μας οἰκογένεια, εἶναι ἡ ἀραβικὴ. Εἴμεθα ἀλληλέγγυοι πρός ὅλους τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ζοῦν ἐπάνω εἰς αὐτὴν τήν γῆν καί ὅλως ἰδιαιτέρως πρός ὅλους τοὺς ἄραβας οἱ ὁποῖοι ὑποφέρουν, εἴτε εἶναι χριστιανοί εἴτε μουσουλμάνοι. Ὅποιος ἀποδέχεται αὐτὴν τήν ταυτότητά μας δύναται νά ὑποστηρίξῃ ὅτι μᾶς ἐκπροσωπεῖ ὡς χριστιανούς τῆς Ἀνατολῆς, ὁποῖος ὅμως συγχέει τὰ πάθη του πρός τήν πραγματικότητα, εἰς αὐτόν θά ὑπενθυμίσωμεν ὅτι εἴμεθα οἱ πολυπληθέστεροι χριστιανοί ἀνά τόν ἀραβικόν κόσμον (900.000 περίπου ὀρθόδοξοι εἰς Λίβανον καί Συρίαν) καί γνωρίζομεν πῶς νά ἐκπροσωπήσωμεν τόν ἑαυτόν μας.

Ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι, ἐσυνέχισεν, εἴμεθα ἄνθρωποι τοῦ διαλόγου. Δέν πιστεύομεν ὅτι ἓνα κράτος πρέπει νά στηρίζεται εἰς τήν θρησκευτικὴν ὁμολογίαν καὶ ἀρνούμεθα νά ὑποστηρίξωμεν ὅσους θά ἤθελαν νά δημιουργήσουν ἓνα ἐθνικὸν χριστιανικὸν κράτος εἰς τὸν Λίβανον. Ἡ ἰδέα τῆς διχοτομήσεως τοῦ Λιβάνου εἶναι καθαρή τρέλλα, τὴν ὁποίαν δέν πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν λιβανέζοι πού θά τὴν ἐδέχοντο. Ἀκόμη καὶ μεταξύ τῶν Μαρωνιτῶν ἡ μεγάλη πλειοψηφία ἀντιτίθεται εἰς τὴν λύσιν αὐτήν. Πιστεύω, ἐπομένως, εἰς τὸν πλήρη διαχωρισμὸν Κράτους καὶ τῆς -ὁποιαδήποτε- ὁμολογίας, εἰς τὴν ἰσότητα ὅλων τῶν πολιτῶν, τὴν ἀνάδειξιν τῶν ἀξιωτέρων ἀνεξαρτήτως θρησκείας, εἰδικῶς δέ προκειμένου περὶ τοῦ ζητήματος τῶν Παλαιστινίων ὑποστηρίζω ὅτι ὁ Λίβανος θά πρέπει νά ἐγκλωπώθῃ τὸ πρόβλημά των ἐν συνειδήσει ὅτι οὕτω προσφέρει μίαν νέαν συμβολὴν εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς ἀδικίας.

Ὁ Μακαριώτατος ἐπέρανε τὴν συνέντευξίν του μέ τὴν ἔκφρασιν τῆς πεποιθήσεώς του ὅτι ὁ Λίβανος θά ἐπανεύρῃ τὴν ἐσωτερικὴν του γαλήνην καὶ ὅτι ὁ διαθρησκευτικὸς διάλογος μεταξύ χριστιανισμοῦ καὶ ἰσλάμ θά συνεχισθῇ ὑπερβαίνων τὰ ἐμπόδια τοῦ φανατισμοῦ, ἐνῶντων δέ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν τῆς ἀδελφότητός των ἀφοῦ κάθε ἄνθρωπος εἶναι εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸν οἰκουμενικὸν διάλογον.

Συνεκροτήθη ἡ συνοδικὴν ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐπιφορτισμένη μέ τὰ θέματα τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου ἀπαρτισθεῖσα ἐκ τῶν κάτωθι : Προέδρου: σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Παντελεήμονος. Μονίμων μελῶν : τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Τριφυλίας Στεφάνου καὶ Δημητριάδος Χριστοδούλου (ἀναπληρωματικά μέλη οἱ : Μαντινείας Θεόκλητος καὶ Σιατίστης Ἀντώνιος). Τακτικῶν μελῶν : σεβ. Μητροπολιτῶν Τυάων Παντελεήμονος, καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, π. Ἰω. Ρωμανίδου, καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου, Ἰω. Καρμίρη, ἀκαδημαῖου, ὁμοτίμου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Εὐ. Θεοδώρου, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,

Βλασίου Φειδᾶ, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, γεν. διευθυντοῦ Ἐργαστηρίων, Μέγα Φαράντου, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
Ἀναπληρωματικῶν μελῶν : Π. Σιμωνᾶ, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Σάββα Ἀγουρίδου, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Μ. Ζήση, ὑφηγητοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πανοσιολ. Σεργίου Σιγάλα, ἀρχιμανδρίτου, Ἀριστείδου Πανώτη, Νικολάου Καρμίρη.

Ἡ ὀργάνωσις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

Συμφώνως πρὸς τὸ κυκλοφορήσαν προσφάτως Ἡμερολόγιον τῆς Ὀρθοδόξου Πολωνικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὸ 1975 (εἰς τὴν Ρωσικὴν καὶ τὴν Πολωνικὴν) αὕτη διαιρεῖται σήμερον εἰς 4 ἐπισκοπὰς: τὴν Μητρόπολιν Βαρσοβίας ὑπὸ τὸν σεβ. Βασίλειον, Μητροπολίτη Βαρσοβίας καὶ Πάσης Πολωνίας (90 ἑνορίαί) καὶ τὰς Ἐπισκοπὰς τοῦ Πόζναν (15 ἑνορίαί) τοῦ Βιαλυστόκ (53 ἑνορίαί) καὶ τοῦ Βροκλώφ-Στσέτσιν (43 ἑνορίαί). Οἱ τέσσαρες ἐπίσκοποι συγκροτοῦν τὴν Ἐπισκοπικὴν Σύνοδον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας. Δεκαμελὲς Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον ἐδρεύει εἰς Βαρσοβίαν, ἐκ τοῦ ὁποίου λαμβάνονται τὰ μέλη τοῦ (διμεροῦς σήμερον) Προεδρείου. Ἀναφέρονται ἐπίσης τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Ὀνουφρίου (13 μοναχοί), περίφημον διὰ τὴν πανήγυριν τοῦ πάτρωνος ἁγίου του, καὶ ἡ γυναικεία Μονὴ τῶν Ἁγίων Μάρθας καὶ Μαρίας. Οἱ ἱερεῖς τῆς Ὀρθοδόξου Πολωνικῆς Ἐκκλησίας ἐκπαιδεύονται εἰς τὸ Ὀρθόδοξον Θεολογικὸν Σεμινάριον Βαρσοβίας ὡς καὶ εἰς τὸ Ὀρθόδοξον Τμῆμα τῆς Ἀκαδημίας Χριστιανικῆς Θεολογίας τῆς Βαρσοβίας.

Προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Μαλαμπάρ.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Μαλαμπάρ τῆς Ἰνδίας ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ διχασμένη μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας (1/3 περίπου τῶν ἐξ 1.100.000 πιστῶν τῆς Ἰνδίας, συγκεντρωμένων κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ Κράτος τῆς Κεράλα) καὶ τῶν ὀπαδῶν τοῦ "Καθολικοῦ" τοῦ "Θρόνου τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ". Οἱ τελευταῖοι

ἄν καί ἀναγνωρίζουν τήν πνευματικήν ἐξάρτησίν των ἐκ τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, διεκδικοῦν πλήρη διοικητικήν αὐτονομίαν ἀπό τούτου. Μία συμφιλίωσις τῶν δύο μερῶν τό 1964, ὅταν ὁ νέος Καθολικός ἐνεθρονίσθη ἐπισήμως ὑπό τοῦ Πατριάρχου Μάρ Γαίουμπ Γ', δέν διετηρήθη ἐπί πολύ, Σύνοδος δέ ὄλων τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας συνελθοῦσα προσφάτως εἰς Δαμασκόν (15-18 Ἰουνίου 1975), ἀντεμετώπισε καί τό ἐνδεχόμενον ἀφορισμοῦ τοῦ "Καθολικοῦ", μέτρου ὅμως εἰς τό ὅποιον δέν ἐπροχώρησεν. Αἱ δυσκολίαι μέχρι σήμερον δέν παρεμερίσθησαν, παρ' ὅλας τάς καταβαλλομένας εἰς τήν πρωτεύουσαν τῆς Κεράλα προσπαθείας ὑπό ὁμάδος λαϊκῶν.

Σύντομα Νέα

- Τήν Κυριακήν τῆς 14ης Μαρτίου 1976 (Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας) θά τελεσθῆ εἰς τόν ἐν Σαμπεζύ Γενεύης Σταυροπηγιακόν Ναόν συλλειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνοῦ, εἰς τήν ὁποίαν θά μετάσχουν ἐπίσης, ὡς ἐκπρόσωποι τῶν ἐν Γενεύῃ ὀρθοδόξων Κοινοτήτων, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος κ. Μακάριος, ἐκπρόσωπος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας εἰς τό Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ Μ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Γεώργιος Τσέτσης, ὁ αἰδεσιμολογιώτατος π. Ἰων Μπρία, ὡς καί ὁ π. Ἰωάννης Renneteau. Τήν ὁμιλίαν θά ἐκφωνήσῃ ὁ Σεβ. Τρανουπόλεως, χωρωδίαι δέ ἐκ τῶν μετεχουσῶν τῆς συλλειτουργίας κοινοτήτων θά ψάλλουν κατ' αὐτήν.

- Ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας θά ἐορτασθῆ εἰς τό Παρίσι ὅπως κάθε ἔτος, διά τῆς ὀργανώσεως μεγάλης συγκεντρώσεως. Κατ' αὐτήν θά προβληθοῦν ὑπό τοῦ π. Γεωργίου Drobot, προΐσταμένου τῆς κοινότητος τοῦ Clamart, ἔγχρωμοι διαφάνειαι τοιχογραφιῶν τῶν γιουγκοσλαβικῶν μοναστηρίων, θά ὁμιλήσῃ δέ καί ὁ προΐστάμενος τῆς Ὁρθοδόξου κοινότητος Μασσαλίας π. Κύριλλος Ἀργέντης μέ θέμα : Ἡ Ὁρθοδοξία καί ἡ οἰκουμενική κίνησις τήν ἐπομένην τοῦ Ναϊρόμπι: ἀπελευθέρωσις καί μαρτυρία ἐνότητος (SOP).

- Εἰς τό Πνευματικόν Κέντρον "Πατριάρχης Ἀθηναγόρας" τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Βασιλείου ἐπραγματοποιήθη μεταξύ 23-24 Φεβρουαρίου ἡ ἀνά ἐξάμηνον γινομένη συνάντησις μεταξύ Ὀρθοδόξων καί Καθολικῶν εἰς τά πλαίσια τοῦ εὐρυτέρου διαλόγου μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἐπί κεφαλῆς τῆς καθολικῆς ἀντιπροσωπείας εὐρίσκειτο ὁ Καθολικός Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Οὐάσιγκτων κ. Οὐίλλιαμ Μπάουμ, ἐπί κεφαλῆς δέ τῆς ὀρθοδόξου ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἀμφιπόλεως κ. Σίλας ἐκπροσωπῶν τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἰάκωβον. Κύριον θέμα τῆς συναντήσεως ὑπῆρξεν ὁ θεσμός τῆς Ἱερωσύνης.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΑΙ

Ἡ συνοδικότης καί ἡ Μία Ἐκκλησία.

Ἐν ἐκ τῶν ἕξ κυρίων θεμάτων, τά ὁποῖα συνεζητήθησαν εἰς τό Ναῖρόμπι, ὑπῆρξεν, ὡς εἶναι γνωστόν, καί τό ἀφορῶν εἰς τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Πρόκειται δι' ἕνα ζήτημα, τό ὁποῖον, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, εὐρέθη εἰς τό ἐπίκεντρον τοῦ ἐνδιαφέροντος καί τῶν στόχων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καί τό ὁποῖον ἀντιμετωπίσθη εἰς τήν "Ἐκθεσιν τοῦ 2ου Τμήματος τῆς Συνελεύσεως:

"Ἡ Μία Ἐκκλησία θά πρέπει νά γίνῃ ἀντιληπτή ὡς μία συνοδική κοινωνία τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ἠνωμένων καί τῶν ἰδίων κατὰ τρόπον αὐθεντικόν. Εἰς τά πλαίσια αὐτῆς τῆς συνοδικῆς κοινότητος κάθε τοπική Ἐκκλησία κέκμηται, ἐν κοινωνίᾳ μέ τὰς ἄλλας, τό πλήρωμα τῆς καθολικότητος καί δίδει μαρτυρίαν τῆς ἰδίας ἀποστολικῆς πίστεως ἀναγνωρίζει, ἐπομένως, ὅτι αἱ ἄλλαι Ἐκκλησίαι ἀποτελοῦν μέρος τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καί ὅτι ἡ ἔμπνευσις τῶν ἀπορρέει ἀπό τό ἴδιον πνεῦμα. Συνδέονται μεταξύ τῶν μέ τό ἴδιον βάπτισμα καί τήν ἴδιαν εὐχαριστίαν. Ἀναγνωρίζουν ἀμοιβαίως τά μέλη τῶν καί τά ἐκκλησιαστικά τῶν ἀξιώματα. Εἶναι ἠνωμένοι διὰ τῆς κοινῆς ὑποχρεώσεως τήν ὁποίαν ἀνέλαβαν νά μαρτυροῦν τό Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ ἐξασφαλίζουσαι τόσον τήν ἀναγγελίαν αὐτοῦ ὅσον καί τήν ὑπηρεσίαν πρός τόν κόσμον. Πρός τόν σκοπόν αὐτόν, αἱ ἐπί μέ-

ρους Ἐκκλησίαι ἐπιδιώκουν νά διατηροῦν μονίμους καί καρποφόρους σχέσεις μέ τās άλλας Ἐκκλησίας, εἰς τό πλαίσιον συνοδικῶν συγκεν- τρώσεων συγκαλουμένων ἀναλόγως πρός τās ἀπαιτήσεις τῆς ἐκπληρώ- σεως τῆς κοινῆς των ἀποστολῆς".

Συμφώνως πρός τό κείμενον τοῦτο ἡ Μία Ἐκκλησία θά πρέ- πει νά θεωρηθῆ ὡς ἡ συνοδική κοινωνία τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν αἰ ὁποῖαι ὁμολογοῦν τήν ἰδίαν πίστιν, μοιράζονται μεταξύ των τήν ἰδίαν εὐχαριστίαν, ἀναγνωρίζουν ἀμοιβαίως τά μέλη των καί τά ἐκκλησιαστικά των ἀξιώματα καί ἀναγγέλλουν ἀπό κοινοῦ τήν ὑπο- χρέωσίν των νά τίθενται εἰς τήν ὑπηρεσίαν τοῦ κόσμου. Πρόκειται διὰ μίαν ἀντίληψιν ἡ ὁποία, ὀρθή ὑπό τήν ἔννοιαν ὅτι προδιαγρά- φει τόν σκοπόν εἰς τόν ὁποῖον ἀποβλέπει ἡ ὅλη οἰκουμενική κίνη- σις, θέτει ἀπό ὀρθοδόξου πλευρᾶς ὠρισμένα ἐρωτήματα ἰδίᾳ εἰς ὃ, τι ἀφορᾷ εἰς τήν ἀντίληψιν περί τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας καί εἰς τήν ἀκο- λουθητέαν πορείαν πραγματοποιήσεως τῆς ἐν αὐτῇ Συνοδικότητος.

Εἰδικώτερον, θά ἦτο δυνατόν νά παρατηρηθῆ ὅτι ἡ συμμετο- χή τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν πλουτίζει τήν κίνησιν ταύτην μέ ἕνα στοιχεῖον πάντοτε ἐπίκαιρον τό ὁποῖον αἱ Ἐκ- κλησίαι αὗται ἀντλοῦν ἀπό τήν παράδοσίν των, στενότατα, ὡς γνω- στόν, συνδεδεμένην πρός τήν διαμόρφωσιν τοῦ περιεχομένου τῆς χρι- στιανικῆς Ἀποκαλύψεως εἰς τās μεγάλας οἰκουμενικάς συνόδους τῶν πρώτων αἰώνων. Διὰ τήν κατανόησιν τῆς σημασίας τοῦ σημείου τού- του ἰδιαιτέρως διαφωτιστικά εἶναι αἱ διατυπώσεις τοῦ Πάπα Δαμά- σου (366-384), ἐκφράζουσαι τήν ἀντίληψιν ἡ ὁποία ἐπικράτει, ἤδη κατὰ τήν ἐποχὴν τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὡς πρός τό κῦρος τῆς προηγηθείσης αὐτῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Νικαίας :

" Τό ἐν Νικαίᾳ, ἐν συμφωνίᾳ πρός τήν ἀποστολικήν αὐθεν- τίαν, συνταχθέν Σύμβολον πρέπει νά διατηρηθῆ ἐν τῷ συνόλω του ἀκλόνητον καί ἀδιάσπαστον. Ἀποτελεῖ ἕνα τίτλον τιμῆς δι' ἡμᾶς ὡς καί διὰ τούς Χριστιανούς τῆς Ἀνατολῆς, ὅσοι ὁμολογοῦν ἑαυτούς καθολικούς. Πιστεύομεν, ὅτι τώρα πλέον, ἐντός συντόμου διαστήμα- τος, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δέν συμφωνοῦν μέ αὐτό θά χωρίσουν ἑαυτούς ἀπό τήν μεθ' ἡμῶν κοινωνίαν καί θά ἀπολέσουν οὕτω τό ὄνομα τοῦ "υἱοῦ". Τό Σύμβολον, μέ άλλας λέξεις, τῆς Νικαίας, ἐκφράζον τήν πίστιν ὁλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας, κανονικῶς συγκληθείσης ἐπί τό

αὐτό, ἀποτελεῖ ἓνα θεμέλιον, τό ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία δέν δύναται πλέον νά ἐγκαταλείψῃ ἐφ' ὅσον ἐπιθυμεῖ νά παραμένη ἠνωμένη εἰς μίαν ἀδιάσπαστον διά τῶν αἰῶνων ἐνότητα πίστεως. Δέν εἶναι τυχαῖον, ὅτι ἡ Β' Οἰκουμενική Σύνοδος (381) ἐκ νέου καί κατά πανηγυρικόν τρόπον ἐπεκύρωσε τό Σύμβολον τοῦτο, ἀπαγορεύσασα κατηγορηματικῶς τόσον τήν ἀμφισβήτησιν τῆς λεκτικῆς του μορφῆς,

ὅσον καί τό ἐπιφέρειν οἰανδήποτε μεταβολήν εἰς αὐτό. Θά ἦδύνατο, ἐπομένως, νά ὑποστηριχθῇ, ὅτι, ἐφ' ὅσον ἀποβλέπομεν μελλοντικῶς εἰς τήν βίωσιν κοινῆς συνοδικῆς ζωῆς, ἡ ἀλήθεια τῶν συμβόλων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων πρέπει νά ἀποτελέσῃ τήν ἀφειτηρίαν καί τό κέντρον τοῦ διαλόγου τῆς πίστεως.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τήν οἰκουμενικήν συνοδικήν ζωήν τῆς Ἐκκλησίας τίθενται καί τά ἀκόλουθα ἐρωτήματα : Εἶναι ἄρα γε τυχαῖον ὅτι ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι δέν ἔχομεν πλέον ἀπό τοῦ ὀγδόου αἰῶνος συγκαλέσει Οἰκουμενικήν Σύνοδον ; Μήπως δι' αὐτοῦ ἐννοοῦμεν ὅτι ἐκ τοῦ ἐμφιλοχωρήσαντος Σχίσματος τοῦτο ἔχει καταστῆ, προσωρινῶς ἔστω, ἀδύνατον ; Ἄλλά τότε δέν θά ἀντεφάσκομεν πρός τήν πίστιν, καθ' ἣν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐνσαρκώνει τήν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν ; Καί μέχρι ποίου σημείου θά ἦδύνατό τις νά θεωρήσῃ (ἀποψιν, βεβαίως, τήν ὁποῖαν ἡμεῖς δέν δυνάμεθα νά συμμερισθῶμεν ἀπολύτως) τό Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν ὡς ὄργανον διά τήν προπαρασκευήν μιᾶς τοιαύτης Συνόδου ; Λέγεται συχνά, ὅτι τό Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν θά ἦδύνατο, ὡς ὁ χῶρος τῆς συναντήσεως διαφόρων ἐπί μέρους Ἐκκλησιῶν, νά συντελέσῃ εἰς τοῦτο, ὑπό τήν προϋπόθεσιν ὅτι θά ἐπεχειρεῖ νά δημιουργήσῃ τὰς ἀναγκαίας προϋποθέσεις. Ποῖαι ὅμως εἶναι, γενικῶς, αἱ προϋποθέσεις διά τήν σύγκλησιν μιᾶς μελλούσης οἰκουμενικῆς Συνόδου ;

Εἰς ὅ,τι, εἰδικώτερον, ἀφορᾷ εἰς τήν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, αὕτη εὐρίσκεται εἰς τήν ὁδόν τῆς προπαρασκευῆς μιᾶς "ἀγίας καί μεγάλης Συνόδου" : Οὐδεῖς δύναται νά προῖδῃ τήν θέσιν, τήν ὁποῖαν ἡ Σύνοδος αὕτη θά καταλάβῃ εἰς τήν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καί οὐδεῖς δύναται νά προκαθορίσῃ τήν σημασίαν τῆς Συνόδου ταύτης διά τόν σύγχρονον χριστιανικόν κόσμον. Ὅπως δὲποτε

ὅμως δέν δυνάμεθα νά ἀποφύγωμεν τήν εὐθύνην μας ὅπως, διά τῆς προετοιμασίας μιᾶς τοιαύτης Συνόδου, συντελέσωμεν κατά τάς δυνάμεις μας εἰς τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν. Ἄν καί ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ταυτίζει ἐαυτήν πρός τήν Μίαν Ἁγίαν Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν, οὐχ ἥττον ὅμως δέν δύναται αὕτη νά ἀπορρίψῃ καί τήν ἐνδεχομένην διασφάλισιν τῆς ἀποστολικῆς συνεχείας καί εἰς ἄλλας Ἐκκλησίας, ἐάν βεβαίως καί ἐφ' ὅσον ὑπάρχει καί εἰς αὐτάς ἡ ἐνότης ὡς πρός τήν οὐσίαν τῆς πίστεως καί ἡ μετ' αὐτῆς ἀναποσπαστως συνδεδεμένη ἀποστολική διαδοχή. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς φορεῦς τῆς ἀδιακόπου παραδόσεως τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ μερίμνῃ αὐτῆς διά τήν ἐπαναβίωσιν τῆς εὐχαριστιακῆς κοινωνίας καί τῆς μετ' αὐτῆς ἀναποσπαστως συνδεδεμένης συνοδικότητος τῆς Ἐκκλησίας, κατήρτισε διορθοδόξους ἐπιτροπὰς διαλόγου μετ' ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἀκριβῶς πρός διερεύνησιν τῶν εἰρημένων προϋποθέσεων. Ὑπάρχουν δέ ὀρθόδοξοι θεολόγοι, οἱ ὅποιοι δέν θέτουν μόνον τό ἐρώτημα ἐάν ἐπιτρέπεται ἡ μυστηριακή κοινωνία, ἀλλά καί τό ἀντίστροφον, ἦτοι: ἐάν ἐπιτρέπεται νά ἀρνούμεθα εἰς ἀλλήλους τήν μυστηριακήν κοινωνίαν. Διότι τοῦτο θά ἦτο ἐπιτρεπτόν εἰς ἡμᾶς τότε μόνον, ὅταν ἡ οὐσία τῆς πίστεως καί ἡ ἀποστολική διαδοχή μᾶς ἀναγκάζουν πρός τοῦτο. Ἄν τό πράττωμεν ἄνευ τοιούτου ἀποχρῶντος λόγου, τότε καθιστῶμεν πάλιν ἐαυτούς ὑπευθύνους. Τά ἐρωτήματα ταῦτα, μᾶς καλοῦν πράγματι, ὅπως μὴ κωφεύσωμεν εἰς τό αἶτημα πρός ἐνότητα, τό ὅποϊον θέτει σήμερον ὀλόκληρος ὁ χριστιανικός κόσμος, ἀλλά νά ἐρευνήσωμεν σοβαρῶς κάθε ὁδόν, ἡ ὁποία θά ἠδύνατο νά ὁδηγήσῃ πρός αὐτήν.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βραχυγραφία

ΑΕΚΔ = Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου,
Ἀθήναι

HCO = Het Christelijk Oosten, Nijmegen

RCL = Religion in Communist Lands, Keston, Ἀγγλία

RSR = Recherches de Science Religieuse, Παρίσι

SDO = Stimme der Orthodoxie, Βερολῖνον

TP = Teološki Pogledi, Βελιγράδιον

- 187.- ALCAIN (José Antonio): Cautiverio y redencion del hombre en Origenes (Teologia-Deusto, 4). Bilbao: Univ. de Deusto-Mensajero, 1973, 328 pp.
- 188.- ANATOLI (Bischof): Einweihung eines neuen Missionsgebäudes in Damaskus. SDO 9(1975)15-21.
- 189.- BASDEKIS (Athanasios): Bemerkungen zu den Konsensustexten über die Taufe und Eucharistie, besonders aus der Sicht der Orthodoxie. Ökum. Rund. 25, 1(1976)64-72.
- 190.- BEINKE (Jan-Gerd): Die orthodoxe Kirche inmitten der revolutionären Umwandlung der äthiopischen Gesellschaft. Ibid., S. 102-109.
- 191.- BERGER (Blandine): Le drame liturgique de Pâques. Liturgie et théâtre. Préface de Pierre Journel (Théol.hist., 37). Paris: Beauchesne, 1976, 280 pp.
- 192.- BURG (A.): Priesteropleidung in Griechenland (La formation du futur prêtre en Grèce). HCO 28, 1(1976)25-42 (ὀλλανδιστὶ μετὰ περιλήψεως γαλλιστὶ).
- 193.- DUJČEV (I.): La réforme monastique en Bulgarie au Xe siècle. Etudes de civilisation médiévale (IXe-XIIe s.). "Mélanges E.-R. Labande" (Poitiers 1974) 255-264.
- 194.- FELMY (Karl Christian): Das Moskauer Patriarchat und die ökumenische Bewegung. Ökum. Rund. 25, 1(1976)45-63.
- 195.- ΓΑΛΑΝΑΚΗ (Εἰρηναίου, Μητροπολίτου Γερμανίας): Στρατευομένη Ἐκκλησία. Ἀθήναι 1975, 62 σσ.
- 196.- GARRIGUES (J.M.): Maxime le Confesseur. La charité, avenir divin de l'homme. Préface de M.J. Le Guillou (Théol.hist., 38). Paris: Beauchesne, 1976.
- 197.- GROSDIDIER DE MATONS (José): Romanos le Mélode et les origines de la poésie religieuse à Byzance. (Eglise nouvelle - Eglise ancienne, Série Patristique, 2.) Paris: Beauchesne, 1976, 336 pp.
- 198.- HRYNIEWICZ (Wacław, OMI): Die ekklesiale Rezeption in der Sicht der orthodoxen Theologie. "Theologie und Glaube" LXV(1975)242-266.

- 199.- IDEM : The process of reception of truth in the Church: hermeneutic and ecumenical significance. "Collectanea Theologica" XLV/2(1975)19-34 (πολωνιστί μετὰ περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 200.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ : Πνευματικότης τοῦ Καθολικισμοῦ καί τῆς Ὀρθοδοξίας. "Ateneum Kapłanski" LXXXIV(1975)439-454 (πολων.).
- 201.- JANIN (R.): Les églises et les monastères des grands centres byzantins (Bithynie, Hellespont, Latros, Galésios, Trébizonde, Athènes, Thessalonique). Paris: Inst. franç. d'Etudes Byz., 1975, XVI + 493 pp.
- 202.- KANNENGIESSER (Charles): Bulletin de théologie patristique. Trois siècles de tradition alexandrine. RSR 63/4(1975) 579-614.
- 203.- LECLER (Joseph, SJ): Bulletin d'histoire de l'Eglise et des doctrines ecclésiologiques. Ibid., pp.545-578.
- 204.- LODS (Marc, Pasteur): Ministère d'unité. Préface de J. Roche, du Centre oecuménique Unité Chrétienne de Lyon. (Le Point théologique, 19.) Paris: Beauchesne, 1976, 80 pp.
- 205.- ΜΑΝΤΖΟΥΝΕΑ (Εύαγ., Πρωτοπρ.): Τό "αὐτόματον διαζύγιον". Εἶναι δυνατή ἡ θέσπισις; ΑΕΚΔ 30, 1-2(1975)20-32.
- 206.- ΜΑΡΚΟΥ (Γ.Σ.): Τοπικά ἔθιμα λαϊκῆς λατρείας. Αὐτόθι, 33-42.
- 207.- MIRKOVIĆ (L.): Ikonografske studije (Etudes iconographiques). Novi Sad, 1974, IV + 421 pp. 122 illus. (μετὰ περιλήψεως γαλλιστί).
- 208.- ORIGENES : Das Gespräch mit Herakleides und dessen Bischofskollegen über Vater, Sohn und Seele. Die Aufforderung zum Martyrium. Eingeleitet, übersetzt und mit Anmerkungen versehen von Edgar FRÜCHTEL (BGrL, 5). Stuttgart: Anton Hiersemann, 1974, 170 S.
- 209.- PASI (Silvia): Esercitazioni di storia dell'arte bizantina. La problematica delle origini dell'arte bizantina: gli studi ed i documenti. Bologna: Libr. Ed. Patron, 1974, 141 pp., 19 ill.
- 210.- ΠΕΤΡΙΤΑΚΗ (Ι.Μ.): Ἡ ἀνά τοὺς αἰῶνας ἀρχὴ τῆς "Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπικοινωνίας". ΑΕΚΔ 30, 1-2(1975)3-10.
- 211.- PROSWIRNIN (A., Priester): Der Athos und die Russische Orthodoxe Kirche. SDO 3(1975) - 9(1975).
- 212.- RADOVICH (Amphilochy, Hieromonk): Liturgy and Asceticism. TP 4(1975)208-220 (σερβιστί μετὰ περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 213.- REDDAWAY (Peter): The Georgian Church: A Controversy. RCL 3, 6(1975)45-54.
- 214.- SAUGET (J.-M.): Un exemple typique des relations culturelles entre l'arabe chrétien et l'éthiopien: un Patericon récemment publié. IV Congr. Intern. di Studi Etiopici, I (=Problemi attuali di scienza e di cultura, quad. 191.)

- Roma: Accad. Naz. Lincei, 1974, pp.321-388.
- 215.- SAWATSKY (Walter): Bible Work in Eastern Europe since 1945 (Part 2). RCL 3, 6(1975)4-14.
- 216.- SCARFE (Alan): The Evangelical Wing of the Orthodox Church in Romania. Ibid., pp.15-19.
- 217.- SCHMÖLE (Klaus): Läuterung nach dem Tode und pneumatische Auferstehung bei Klemens von Alexandrien (MBTh, 38). Münster/W.: Verlag Aschendorff, 1974, 152 S.
- 218.- SEMYONOV TIAN-SHANSKY (Alexander, Bishop): Ascetics in the Teaching of the Holy Fathers. TP 4(1975)233-244 (σερβιστί μετά περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 219.- SESBOÜÉ (Bernard, SJ): Bulletin de théologie dogmatique. Christologie. RSR 63/4(1975)505-544.
- 220.- STALDER (Kurt): Die Einheit der Kirche in den Lokalkirchen. Ökum. Rund. 25, 1(1976)1-16.
- 221.- ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ (Αίμιλιανοῦ, Ἄρχιμ.): Περιγραφικός Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τ. Γ' (α') Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. 1975.
- 222.- VOGÜÉ (A. de): Saint Pachôme et son oeuvre d'après plusieurs études récentes. Rev. Hist. Eccl. 69(1974)425-453.
- 223.- WAELE (F.J. de): Johannes de Voorloper in de byzantijnse kunst (La typologie de St Jean le Précurseur dans l'art byzantin). HCO 28, 1(1976)3-24 (δλλανδιστί μετά περιλήψεως γαλλιστί).
- 224.- Biblia Patristica. Index des citations et allusions bibliques dans la littérature patristique. Des origines à Clément d'Alexandrie et Tertullien (Centre d'Analyse et de Documentation Patristiques). Paris: C.N.R.S., 1975, 546 pp.
- 225.- Koinonia. Communauté-Communion. (D.S.3 = sélection d'articles du Dictionnaire de Spiritualité en mini-poche). Paris: Beauchesne, 1976, 64 pp.